

Motion till riksdagen 2005/06: MJ333

av **Kjell-Erik Karlsson m.fl. (v)**

Fiskeflottan

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Fiskeriverket skall analysera olika fiskebåtars och fiske-segments ekonomiska bärkraft i förhållande till nuvarande fiskepolitik och de nationella miljömålen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att om vi skall nå våra mål rörande uthålligt fiske bör en utskrotning ske av en stor del av fiskekapaciteten.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Fiskeriverket skall få i uppdrag att ta fram en plan för utskrotning inklusive en ersättningsplan för att nå de svenska fiskepolitiska målen.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att nivån på utskrotningspremien bör vara anpassad till en nivå som motsvarar försäkringsbeloppet, eller vara utformad på annat lämpligt sätt.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att strukturmedel skall användas till att utveckla kustfisket och attrahera yngre människor till näringen samt ge dem adekvat utbildning.

Fiskekapaciteten överstiger vida tillgången på fisk

Vänsterpartiet är väl medvetet om den allvarliga situation som råder för många av världens fiskbestånd, att vissa arter är näst intill utrotade och att flera bestånd redan fiskats så hårt att de kollapsat. Av alla världens ekosystem är fiskresursen ett av de mest utsatta. Detsamma gäller stora delar av det ekonomiskt intressanta fisket i svenska vatten.

Vi kan förstå att fiskerinäringen känner sig trängd och i många fall pressad av en sviktande lönsamhet samtidigt som det finns en betydande överkapacitet, i vissa fall upp till 50 % i vissa segment av näringen.

Fel! Okänt namn på

För många enskilda fiskare måste det vara frustrerande när man inte vet hur framtiden kommer att se ut. Det räcker inte enbart med skrotningsbidrag utan det krävs ett rejält samlat grepp för att anpassa produktionskapaciteten efter fiskresurserna om vi vill ha ett hållbart fiske som också går att leva på.

Strukturömvandlingen av fiskeflottan måste bli effektivare och utformas så att fiskeflottans kapacitet minskar reellt samtidigt som effekterna av de tekniska framstegen beaktas så att flottans sammanlagda effektivitet blir den avsedda och att uttaget av fisk anpassas till de långsiktigt hållbara fiskresurserna. Fortsatt ekonomisk ersättning måste lämnas för att minska fiskeflottans fångstkapacitet, exempelvis genom skrotningsbidrag. Den effektivitetsökning som sker på grund av tekniska framsteg bör motverkas genom ett system med in/utträdeskvoter för kapacitet som innebär att större kapacitet måste föras ut än vad som eventuellt förs in i flottan.

År 1947 hade Sverige närmare 25 000 yrkesfiskare – nu är det ca 2 000. Fiskbestånden var, till följd av kriget, i gott skick. Fisket var fritt med undantag för ett litet område närmast kusten tre sjömil ut från öar eller fastland. Fiske i Nordsjön var sedan länge etablerat, men exempelvis fiskade skandinaviska fiskare på knappt 10 % av Skagerraks botten. Dåtidens teknik innebar alltså måttlig påverkan på Skagerraks botten och vattenmassa. I Sverige och andra länder beviljades bidrag och subventioner till fiskerier. Nu är situationen helt annorlunda, men föräldrade regler och strukturer lever kvar.

Vi vill särskilt betona behovet av att skyndsamt uppnå balans mellan fiskekapaciteten och våra tillgängliga fiskeresurser. Detta anser vi är absolut nödvändigt för att nå de nationella politiska målen med att bevara det småskaliga fisket längs hela Sveriges kust.

Svensk ambition är enligt gällande nya kustfiskeproposition att slå vakt om det kustnära fisket. Detta innebär då att fiskare måste övergå till annan verksamhet eller annat yrke. Just nu slår vi ut delar av kustfiskeflottan i motsats till vår svenska ambition.

Kraftfulla och tydliga åtgärder för att uppnå de politiska målen skulle snabbt stärka framtidsstron inom fiskerier och säkra kustfiskets fortlevnad.

Regeringen har i kustfiskepropositionen i december 2003, liksom EU, tydligt uttalat att åtgärder måste vidtas för att kustfisket ska bevaras och utvecklas. Vi tvingas dock konstatera att några påtagliga sådana åtgärder ännu inte genomförts. Situationen i flera av våra grannländer är likartad. Det flesta större fiskerier måste skrota en stor del av sin fiskekapacitet. Överkapaciteten är stor inom EU.

EU:s och Sveriges strukturstöd till fiskerier

De senaste två åren kännetecknas av en låg efterfrågan på struktur/stödmedel.

Den allmänt minskade efterfrågan på stödmedel torde främst bero på det osäkra läget inom näringen men också på de sänkta stödsatserna under den senaste programperioden åren 2000–2006, från 40 % till 20 % för fysiska investeringar.

Strukturstöden har under de allra senaste åren, eventuellt bortsett från skrotningsbidragen, knappast haft någon strukturomvandlande effekt. Ett system med *höjda* skrotningspremier bör införas för att minska fartygskapaciteten ordentligt.

Yrkesfiskarna har hög medelålder och många har nått den ålder då man vill trappa ner sitt fiske. Avyttringen av fiskefartyget är ofta en del i dessa fiskares pensionsplan. I dag är det svårt att sälja ett fiskefartyg och många är därför tvungna att fortsätta fiska. Kraftigt höjda skrotningspremier skulle råda bot på situationen och medföra att många fiskeföretag troligen skulle avvecklas.

En utveckling av det kustnära fisket förutsätter också att det skapas ett intresse för nyetableringar. Fisket måste återfå en attraktionskraft hos unga människor. Genom utbildningsinsatser kan intresset för fiskaryrket åter öka. Det moderna yrkesfisket ställer också krav på ökad kompetens inom bl.a. fartygsutrustning, fångsthantering, företagsekonomi och ekosystemens uppbyggnad. För att inspireras av andra fiskemiljöer kan också studieresor vara en aktivitet som spelar en stor roll för att utveckla fisket.

Strukturmedel bör kunna användas för att finansiera sådana projekt. Tydlighet gentemot fiskerinäringen från staten och dess myndigheter efterlyses ofta av bl.a. yrkesfiskare gällande näringens nuvarande och framtida existens.

Skrotningspremien för fartyg som är 24 meter eller mer bör tre- eller fyrdubblas

Antalet fiskefartyg som vi nu har i landet överstiger med sin kapacitet flera gånger vad vi får ta upp av fiskeresursen. Vi har vid flera tillfällen talat om att vi ska anpassa kapaciteten till rådande resurs.

Hittills har för lite kapacitet skrotats. Moderniseringen av flottan har i stället ökat kapaciteten samt skapat problem med fördelningen av rådande lilla fiskeresurs. I stället för 8 000 kr per bruttoton skulle premien behöva höjas till en nivå tre fyra gånger högre än nuvarande nivå. För ett normalt 24-metersfartyg skulle det innebära ca 4,2 miljoner kronor i stället för 1,2.

Vi hoppas att många av ägarna till de största fartygen som finns bl.a. på västkusten lockas av detta. Målet är att närmare 50 % av fiskekapaciteten ska bort. När vi inte det med gränsen på 24 meter får den sänkas till kanske 20-metersbåtar eller ännu mindre tills tillräckligt många fartyg skrotats.

Detta blir tufft, men en lösning som tilltalar alla är inte den rätta vägen när det helt enkelt handlar om att tillgången på havsresursen inte räcker.

Fel! Okänt namn på

Åtgärder

Det är viktigt att ansvarig myndighet tar fram ett underlag och en analys över de olika segmentens ekonomiska bärkraft i förhållande till vår ambition i fastlagd fiskepolitik samt i fastlagd och kommande sektorsansvar för miljömålspolitiken. Vänsterpartiet anser att Fiskeriverket ska analysera olika fiskebåtars och fiskesegments ekonomiska bärkraft i förhållande till nuvarande fiskepolitik och de nationella miljömålen. Detta ska ges regeringen till känna.

Eftersom en minskning av flottan är oundviklig om vi ska nå våra satta mål med en hållbar fiskepolitik måste en utskrotning ske av en viss storlek på kapaciteten. Var den ska ske bör analyseras samt stimuleras. Vänsterpartiet menar att om vi ska nå våra mål rörande uthålligt fiske bör en utskrotning ske av en stor del av fiskekapaciteten. Detta ska ges regeringen till känna.

För att göra detta måste vi veta hur många båtar eller vilken kapacitet som kan finnas kvar med ekonomisk lönsamhet för att nå målet i svensk fiskepolitik. Utifrån detta underlag bör det tas fram en plan för utskrotning samt en ersättningsplan/nivå på skrotningspremie anpassad till våra svenska mål. Vänsterpartiet anser att Fiskeriverket ska få i uppdrag att ta fram denna plan för utskrotning inklusive en ersättningsplan för att nå de svenska fiskepolitiska målen. Detta ska ges regeringen till känna.

Eftersom vi har ett socialt ansvar i vår fiskepolitik bör nivån på utskrotningspremien vara anpassad till en nivå som motsvarar försäkringsbeloppet, eller utformad på ett annat lämpligt sätt. Vår uppfattning är att Sverige har en mycket låg skrotningspremie jämfört med andra länder och att nivån på utskrotningspremien bör vara anpassad till en nivå som motsvarar försäkringsbeloppet, eller vara utformad på ett annat lämpligt sätt. Detta ska ges regeringen till känna.

Vänsterpartiet anser också att strukturmedlen till fiskenäringen ska användas till att utveckla kustfisket och attrahera yngre människor till näringen samt ge dem adekvat utbildning för modernt, uthålligt fiske. Detta ska ges regeringen till känna.

Stockholm den 28 september 2005

Kjell-Erik Karlsson (v)

Owe Hellberg (v)

Peter Pedersen (v)

Karin Thorborg (v)

Sten Lundström (v)

Sven-Erik Sjöstrand (v)